

EEN RIJKE MAN EN EEN SAMARITAAN

HJM Sales, 13062015

Geliefde broeders en zusters, in de bijbel worden in de evangeliën door de Here Jezus twee verhalen verteld die overeenkomst vertonen, zij het tegengesteld. Een verhaal over een rijke man die een zieke bedelaar, Lazarus, negeert en een verhaal over een Samaritaan, die een zwaar gewonde man ontmoet en hem verzorgt. Zowel de rijke man als de Samaritaan worden met een 'Lazarus' geconfronteerd, maar gaan daar totaal verschillend mee om.

Beide verhalen staan opgetekend in het evangelie van Lukas, dat met name het leven van de Here Jezus Christus op aarde als Zoon des mensen schetst. Jezus' Menszijn wordt hier geschilderd: in Zijn lijden en in Zijn diepste vernedering.

Het ene verhaal leert ons hoe Jezus beslist niet zal handelen als een mens in nood zich tot Hem wendt om hulp. Het andere leert ons hoe Hij zo iemand juist vól liefde en barmhartigheid verzorgt. De beide verhalen raken daarmee beslist ook óns menszijn.

De rijke man en de arme Lazarus

Luk. 16:19-31 – *“En er was een zeker rijk mens, en was gekleed met purper en zeer fijn lijn-waad, levende allen dag vrolijk en prachtig. En er was een zeker bedelaar, met name Lazarus, welke lag voor zijn poort vol zweren; En begeerde verzadigd te worden van de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijn zweren. En het geschiedde, dat de bedelaar stierf, en van de engelen gedragen werd in den schoot van Abraham. En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de hel zijn ogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijn schoot. En hij riep en zeide: Vader Abraham, ontferm u mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water dope, en verkoele mijn tong; want ik lijde smarten in deze vlam. Maar Abraham zeide: Kind, gedenk, dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade; en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten. En boven dit alles, tussen ons en ulieden is een grote kloof gevestigd, zodat degenen, die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die daar zijn, van daar tot ons overkomen. En hij zeide: Ik bid u dan, vader, dat gij hem zendt tot mijns vaders huis; Want ik heb vijf broeders; dat hij hun dit betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats der pijniging. Abraham zeide tot hem: Zij hebben Mozes en de profeten, dat zij die horen. En hij zeide: Neen, vader Abraham, maar zo iemand van de doden tot hen heenging, zij zouden zich bekeren. Doch Abraham zeide tot hem: Indien zij Mozes en de profeten niet horen, zo zullen zij ook, al waren het, dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezegen.”*

Weet u, wat ik in dit verhaal zo confronterend vind? Dat de rijke man Lazarus kende! Want daar in de hel riep hij tot Abraham: *“Stuur Lazarus om mijn tong met water te verkoelen”*. Hij kende de naam Lazarus, dus hij wist wie al die tijd met zweren bedekt voor de poort van zijn huis had gelegen. En zelfs daar in de hel beschouwde hij Lazarus als zijn mindere, want hij zei: *“Stuur Lazarus!”* Hij beschouwde Lazarus als zijn dienstknecht. De rijke man had zijn onbekeerlijke oude natuur vol hoogmoed na zijn sterven blijkbaar meegenomen naar de hel.

Op aarde had hij elke dag een vrolijk en prachtig leven geleefd. Groots, weelderig, protserig! Hij had alleen voor het aardse genot geleefd. Het werkwoord *“eu'phraino”* in de Griekse grondtekst verklaart, dat hij blij en verrukt zijn leven had geleefd. Hij had zich blijkbaar verheugd over zijn rijkdom en het geluk dat hem ten deel was gevallen. Maar dan wel in negatieve zin. Het had hem egoïstisch en trots gemaakt.

Hij had de allermooiste kleding gedragen: Gucci, Armani, Versaci zou men kunnen zeggen! En elke dag had hij van de heerlijkste spijsen genoten, die zijn koks hem hadden toebedeeld.

En ja, zijn honden die hij natuurlijk vertroetelde, werden heel goed verzorgd.

Zou hij die arme, zieke bedelaar voor zijn poort nooit hebben opgemerkt? Natuurlijk wel! Beslist zal hij zich zeker vaak aan die bedelaar hebben geërgerd. Beslist ook zullen zijn

bedienden hem over Lazarus hebben verteld. Maar hij had zijn hart toegesloten voor die arme man en verzorgde zijn zweren niet. Hij gaf hem zelfs geen kruimeltjes en overgebleven liflafjes van zijn rijke, overvloedige maaltijden te eten. De honden waren hem meer waard?

In de Jakobusbrief staat een ernstige waarschuwing geschreven voor die rijken, die geen barmhartigheid willen betonen aan de arme mensen in hun omgeving.

NB, er bestaat overigens een specifiek woord voor de mensen in onze omgeving, namelijk onze 'naasten'. Hoe behandelen we hen en gaan we met hen om? Ook de vreemdeling! De waarschuwing in de Jakobusbrief betreft rijken die hun (arme) dienstknechten zelfs ook durven uit te buiten. Maar er komt een dag dat alle rijkdom zal verdampen, ten laatste op de dag dat men zal worden geoordeeld.

Jak. 5:1-6 – *“Welaan nu, gij rijken, weent en huilt over uw ellendigheden, die over u komen. Uw rijkdom is verrot, en uw klederen zijn van de motten gegeten geworden; Uw goud en zilver is verroest; en hun roest zal u zijn tot een getuigenis, en zal uw vlees als een vuur verteren; gij hebt schatten vergaderd in de laatste dagen. Ziet, het loon der werklieden, die uw landen gemaaid hebben, welke van u verkort is, roept; en het geschrei dergenen, die geoogst hebben, is gekomen tot in de oren van den Heere Sebaoth. Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uw harten gevoed als in een dag der slachting. Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den rechtvaardige; en hij wederstaat u niet.”*

De rijke man van Luk. 16 kwam na zijn dood tot besef, dat er nu een onoverbrugbare kloof tussen hem en Lazarus was. Nu bevond Lazarus zich aan de goede kant van de streep. Ondanks zijn armoede en zijn diepe nood was Lazarus blijkbaar een rechtvaardig mens geweest. Want na zijn dood droegen de engelen hem in de schoot van Abraham.

En, wonder boven wonder, opeens realiseerde de rijke man zich dat hij nog vijf broers had, die net als hij een egoïstisch leven leidden. *“Zendt Lazarus dan naar mijn broers om hen te waarschuwen!”* zo vroeg hij aan Abraham. Stelt u zich voor, dat Lazarus dan voor de poorten van de huizen van zijn broers moest gaan liggen? Zou dat resultaat hebben? Zeker niet!

Abraham zei: *“Ze hebben het Woord van God tot hun beschikking. Dat is ruim voldoende. Ze kunnen naar Gods Woord luisteren, dat telkens weer waarschuwt en vermaant.”*

Ja, Gods Woord is voldoende! Maar men accepteert het óf verwerpt het!

Ook zelfs het gegeven, dat iemand uit de dood opstaat en weer leeft (Lazarus zou dan uit de dood zijn herrezen), zou deze net zo egoïstische broers niet kunnen veranderen. Dit wordt bewezen door het feit, dat ook Jezus keer op keer door de ongelovige wereldlingen wordt verworpen, terwijl in juridische zin vaststaat (honderden getuigen waren immers aanwezig), dat Jezus uit het graf en de dood is opgestaan (1 Cor. 15:4-8).

De barmhartige Samaritaan en de gewonde man

Het nu volgende verhaal vertelde Jezus aan een tendentieuze wetgeleerde, die problemen had met het (h)erkennen van zijn naasten en zichzelf daarin wilde rechtvaardigen.

Luk. 10:25-37 – *“En ziet, een zeker wetgeleerde stond op, Hem verzoekende, en zeggende: Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven? En Hij zeide tot hem: Wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij? En hij, antwoordende, zeide: Gij zult den Heere, uw God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uw ziel, en uit geheel uw kracht, en uit geheel uw verstand; en uw naaste als uzelf. En Hij zeide tot hem: Gij hebt recht geantwoord; doe dat, en gij zult leven. Maar hij, willende zichzelf rechtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste? En Jezus, antwoordende, zeide: Een zeker mens kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke, hem ook uitgetogen, en daartoe zware slagen gegeven hebbende, heengingen, en lieten hem half dood liggen. En bij geval kwam een zeker priester denzelfen weg af, en hem ziende, ging hij tegenover hem voorbij. En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij, en zag hem, en ging tegenover hem*

voorbij. Maar een zeker Samaritaan, reizende, kwam omtrent hem, en hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen. En hij, tot hem gaande, verbond zijn wonden, gietende daarin olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg en verzorgde hem. En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit, en gaf de den waard, en zeide tot hem: Draag zorg voor hem: en zo wat gij meer aan hem ten koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven, als ik wederkom. Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was? En hij zeide: Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zo zeide dan Jezus tot hem: Ga heen, en doe gij desgelijks.”

De essentie van dit verhaal vergt nauwelijks toelichting, zo duidelijk en niet mis te verstaan vertelde Jezus het.

Onze naasten zijn die mensen met wie wij worden geconfronteerd. En indien zij hulp nodig hebben, dienen wij bereid te zijn om die hulp te bieden. Dan mogen wij niet in een boog om hen heen lopen of onze ogen (lees ons hart) voor hen sluiten. Dan mogen er geen excuses worden geopperd als zouden wij geen tijd hebben of andere, ‘belangrijkere’ zaken te verrichten hebben. Dan dient ons hart gevuld te worden met innerlijke ontferming. Immers, we hebben te maken met kostbare zielen.

De wetgeleerde aan wie Jezus de gelijkenis vertelde, kende blijkbaar (nog) geen barmhartigheid in zijn hart. En de priester en de Leviet die de halfdood geslagen man aan de overkant van de weg voorbij liepen, zeer zeker niet. Doch wel de Samaritaan!

Beslist kent u de verhalen en de tekeningen waarin Jezus wordt geschetst als ‘De Barmhartige Samaritaan’. Ja, prijst God! Jezus bekommerde Zich wél om ons toen wij halfdood langs de weg lagen en hulp nodig hadden.

De Samaritaan toonde barmhartigheid. Zijn hart werd gevuld met medelijden en bewoog zich onder innerlijke ontferming. De Samaritaan deed alles om de zwaargewonde man in veiligheid te brengen en te verzorgen. Het maakte hem niet uit hoeveel het hem kostte.

Herkent u Jezus, Die bereid was om voor ons te sterven? Opdat wij niet zouden verderven, maar het eeuwige leven konden beërven?

Jezus was bereid om Zijn rijkdom prijs te geven, opdat wij, behoeftige armoedzaaiers, rijk konden worden. 2 Cor. 8:9 – *“Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden.”*

Jezus was bereid om Zijn hoge positie in de hemel te verlaten, mens te worden, ja, zelfs een dienstknecht te worden, om tenslotte als een misdadiger voor onze zonden aan het kruis te moeten sterven. En de bijbel roept ons toe om dezelfde hartegesteldheid te bezitten, welke Jezus had bewogen. Fil. 2:5-8 – *“Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was; Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn; Maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den mensen gelijk geworden; En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises.”*

Geliefde broeders en zusters, Jezus betaalde de volle en allerhoogste prijs teneinde ons, ellendige, diep verdorven en verloren mensen, wél te helpen en eeuwig te laten leven. Ezech. 16:4-6 – *“En aangaande uw geboorten: ten dage, als gij geboren waart, werd uw navel niet afgesneden; en gij waart niet met water gewassen, toen Ik u aanschouwde; gij waart ook geenszins met zout gewreven, noch in windselen gewonden. Geen oog had medelijden over u, om u een van deze dingen te doen, om zich over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen geweest op het vlakke des velds, om de walgelijkheid van uw ziel, ten dage, toen gij geboren waart. Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef!”*

Moge Jezus, onze geliefde Redder, u en mij deze week zegenen. Amen.